

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2899/2020
18.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1224/20 од 10.06.2020. године, у седници већа одржаној 18.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1224/20 од 10.06.2020. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужила и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 360/16 од 06.06.2016. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиле да туженом солидарно накнаде трошкове ревизијског поступка у износу од 19.200,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 360/16 од 06.06.2016. године, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се обавезе тужена да тужилама, на име бонуса за време које су провеле на раду у 2011. и 2012. години, исплати одређене новчане износе, са законском затезном каматом, све ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, прекинут је поступак иза тужиоца пок. ГГ.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1224/20 од 10.06.2020. године, првостепена пресуда је преиначена, тако што је тужбени захтев усвојен и обавезан тужени да тужили АА из ... по основу бонуса 2011. годину исплати износ од 42.524,75 динара, са законском затезном каматом од 01.05.2012. године од исплате, тужили ББ из ... по основу бонуса за 2012. годину исплати износ од 31.496,52 динара, са законском затезном каматом од 01.05.2013. године од исплате и тужили ВВ из ... по основу бонуса за 2012. годину исплати износ од 14.111,18 динара, са законском затезном каматом од 01.05.2013. године од исплате и обавезан је тужени да тужилама накнади парничне трошкове у износу од 54.000,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалог права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити се наводима ревизије одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА је била радник туженог до 30.12.2011. године јој је престао радни однос закључно са 09.01.2012. године, због остваривања права на старосну пензију. У марту 2011. године примила је бонус за 2010. годину. Тужила ББ била је радник туженог до 08.06.2012. године, када јој је престао радни однос закључно са 20.06.2012. године, због остваривања права на старосну пензију. У априлу 2012. године је примила бонус за 2011.годину. Тужила ВВ била је радник код туженог до закључења споразума о престанку радног односа закључно са 15.08.2012. године. У априлу 2012. године примила је бонус за 2011. годину.

Тужени је 21.05. 2009. године донео Правилник о исплати премија запосленима код туженог којим је предвиђено да се Правилник уводи искључиво ради решавања питања везаних за награђивање запослених, а да се сва остала питања регулишу Колективним уговором. Правилник је донет са циљем да се у краткорочној и дугорочној перспективи достигне: повећање нивоа мотивације запослених за повећање успешности друштва и повећање нивоа личне успешности запосленог. Наведеним Правилником предвиђене су врсте мотивационог награђивања за достизање постављених циљева у друштву: квартална премија, пројектна премија, премија за посебна достигнућа и годишња премија. Премије нису стални део зараде запослених и исплаћују се на основу посебне одлуке генералног директора у случају стабилног финансијског стања друштва. Под нестабилним финансијским стањем друштва подразумева се системски негативни резултат два или више месеца заредом. Годишња премија је усмерена на повећање мотивације запослених за постизање планских годишњих показатеља успешности друштва, организационих јединица друштва и доприноса запосленог. Годишње награђивање запослених врши се према резултатима оцене ефикасности пословања друштва, организационих јединица друштва и самог запосленог за обрачунску календарску годину. Годишња премија се односи на запослене који су фактички одрадили у обрачунској календарској години најмање 9 месеци. Основа за исплату премије по резултатима рада је одлука генералног директора, која је припремљена на основу резултата аудиторског (ревизорског) извештаја пословања друштва. Начин и услови исплате премије за резултате године регулишу се посебним нормативним актом друштва.

Чланом 56. став 1. Колективног уговора код туженог, који је био у примени у спорном периоду, предвиђено је да запослени имају право на годишњи бонус који се исплаћује једнократно за претходну календарску годину, који не може бити мањи од 10% бруто зараде запосленог исплаћене у току календарске године, за коју се исплаћује годишњи бонус, а у случају испуњења 100%. Ставом 3. овог члана је прописано да обим и поступак остваривања права на исплату бонуса се ближе уређује посебним актом, који доноси генерални директор, односно лице које он овласти, уз мишљење репрезентативног синдиката. Ставом 4. је предвиђено да послодавац може на основу своје одлуке запосленима исплатити зараду из добити по годишњем обрачуну, сразмерно учешћу зарада запослених у годишњем фонду зараде у календарској години у којој је исказана добит.

Тужени је 30.12.2011. године донео Општи стандард друштва- Квартални годишњи бонуси за запослене, којим је регулисао правила обрачуна бонуса на кварталној годишњој основи, а према којима годишња шема бонуса има за циљ да омогући да се успех компаније, који је остварен током године, подели и мотивише, нарочито добре запослене за њихов укупан допринос током године. Годишња шема бонуса регулише исплату бонуса на годишњем нивоу и представља инструмент материјалне мотивације запослених на основу процене њиховог учинка у претходној години. У Општим стандардима је предвиђено да поред основне месечне зараде коју прима сваки запослени може бити одобрен и бонус, а шема бонуса запослених се састоји од кварталног бонуса, годишњег бонуса, пројектне премије, премије за пословна достигнућа.

Исплата годишњег бонуса запосленима се вршила у марту текуће године за претходну годину. Тужени је у току поступка доставио извештаје којима је утврђена висина годишњег бонуса за 2011. годину и 2012. годину за тужиље, у износима који се тужбом потражују.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом материјалног права из Закона о раду, Правилника туженог о исплати премија запосленима, Колективног уговора код туженог и Општих стандарда друштва исплати кварталних и годишњих бонуса, оценио да тужбени захтев није основан, јер тужиље нису имале својство запослених код туженог у моменту утврђивања права на годишњи бонус.

Другостепени суд је оценио да је тужбени захтев основан, због чега је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев усвојио. Према датим разлозима, према одредби члана 56. став 1. Колективног уговора код туженог и Општих стандарда, право на исплату бонуса није условљено постојањем радног односа у моменту његове исплате. Поред тога, по оцени другостепеног суда годишњи бонус нема за циљ да материјално мотивише добре раднике за њихов учинак у претходној години, у ком случају би заиста право на исплату припадало само запосленима који су у радном односу када се врши исплата и чијим радом је тужени у претходној години остварио пословни успех, већ се годишњим бонусом омогућава свим запосленима који су у току календарске године својим радом допринели успеху туженог да учествују у подели остварене добити, тако да за остваривање тог права није одлучно да ли су у радном односу код туженог у време када се исплата годишњег бонуса врши. Одредбом члана 105. Закона о раду предвиђени су критеријуми, мерила и начин остваривања

права запосленог на зараду по основу доприноса у пословном успеху послодавца (награде, бонуси исл.), који се утврђују општим актом (Колективним уговором или Правилником о раду) и уговором о раду. Како тужени својим важећим актима ово право није ограничио само на запослене у радном односу у моменту исплате бонуса, по оцени другостепеног суда тужбени захтев за исплату бонуса је основан.

Основано се ревизијом туженог указује да се наведено становиште другостепеног суда не може прихватити као правилно.

У смислу општих аката туженог, право на годишњи бонус припада лицима која су запослена код туженог у моменту стицања права на годишњи бонус. Годишњи бонус се исплаћује једнократно, сваке године у марту месецу, након завршног рачуна за претходну календарску годину и представља инструмент материјалне мотивације запослених, на основу процене њиховог учинка у протеклој години, да убудуће боље раде. Због тога је као услов за стицање права на годишњи бонус неопходан статус запосленог код туженог у моменту када се то право стиче, у марту месецу текуће године када се, по завршном рачуну, утврђује која лица имају статус запосленог, да ли уз испуњење других услова остварују право на бонус и врши исплата бонуса.

Супротно становишту другостепеног суда ово право не припада бившим запосленима који су то својство изгубили пре момента када се ово право стиче, јер то није превиђено општим актима туженог. У тренутку остваривања права на исплату годишњег бонуса за 2011. годину (март 2012. године) и 2012. годину (март 2013. године) ни једна од тужила више није била запослена код туженог, јер им је претходно по стицању услова за старосну пензију односно по споразуму престао радни однос, а до престанка радног односа су им исплаћене све припадајуће премије (бонуси) на које су до тада оствариле право.

Код таквог стања ствари, по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак првостепеног суда да тужбени захтев није основан, због чега је применом члана 416. став 1. ЗПП, другостепена пресуда преиначена тако што је одбијена, као неоснована, жалба тужила и потврђена првостепена пресуда.

Туженом, према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на наканду трошкова ревизијског поступка, у границама постављеног захтева у смислу члана 3. став 1. ЗПП, у укупном износу од 19.200,00 динара, и то за састав ревизије у износу од 12.000,00 динара и судске таксе на ревизију у износу од 7.200,00 динар, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**